

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/7/2017
Identifikačné číslo spisu: 6016200395
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6016200395.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobcu (v konaní sťažovateľ): Q. K., B. XXX, F., právne zastúpený advokátskou kanceláriou Lexpert, s. r. o., so sídlom Horná 15, Banská Bystrica, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu a posudkových činností Banská Bystrica, Trieda SNP 75, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US5/SSVOdPPKPC/SOC/2016/837Ant zo dňa 09.02.2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/48/2016 -39 zo dňa 12.08.2016, jednomyselne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24S/48/2016 -39 zo dňa 12.08.2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. UPS/US5/SSVOdPPKPC/SOC/2016/837Ant zo dňa 09.02.2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania na krajskom aj kasačnom súde.

Odôvodnenie

1 . Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen rozhodnutím č. ZV3/RPPNKĹZPAPĹ/SOC/2015/39860-0003 zo dňa 16.10.2015 v zmysle § 38 ods. 1 písm. b/, bod 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov(dĹalej len „zákon o peňažných príspevkoch“) nevyhovet žiadosti sťažovateľa o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia. Rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľ sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50 %, pričom pre stanovenie funkčnej poruchy bolo rozhodujúcim ochorením ochorenie chrbtice - stav po operácii a reoperácii v oblasti LS s trvalým motorickým deficitom. Na rozhodnutie aplikoval § 14 ods. 8 a ods. 9 zákona o peňažných príspevkoch, pričom argumentoval tým, že u sťažovateľa nie je dokumentované zdravotné postihnutie z prílohy č. 6 a jeho ochorenie nie je zaradené do zoznamu chronických stavov a nepoužíva technicky náročnú pomôcku. Nakoľko mu nebol navrhnutý v

komplexnom posudku, nebol sťažovateľovi priznaný peňažný príspevok.

2. Žalovaný rozhodnutím č. UPS/US5/SSVOdPPKPC/SOC/2016/837Ant zo dňa 09.02.2016 na odvolanie sťažovateľa prvostupňové rozhodnutie potvrdil a odvolanie sťažovateľa zamietol. Dôvodil tým, že v druhostupňovom konaní bol vydaný komplexný posudok 27.01.2016, podľa ktorého sťažovateľ má mieru funkčnej poruchy 50 % pre ochorenie zaradené do skupiny XII.A. ods. 1, písm. d/ podľa prílohy č. 3 zákona o peňažných príspevkoch a v zmysle § 2 ods. 3 tohto zákona sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Posudkový lekár nemal pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predložených lekárskeho nálezov, a preto v zmysle § 11 ods. 9 predmetného zákona vykonal posúdenie bez prítomnosti sťažovateľa. Podkladom pre vypracovanie komplexného posudku bol lekársky posudok prvostupňového správneho orgánu z 29.09.2015, stanovisko posudkového lekára odvolacieho orgánu z 25.01.2016 a posudkový záver z 26.01.2016. Ďalej žalovaný v odôvodnení uviedol, z ktorých odborných nálezov vychádzal posudkový lekár a zopakoval jeho závery tvoriace obsah komplexného posudku zo dňa 27.01.2016. Žalovaný uviedol, že u sťažovateľa posudkový lekár určil rozhodujúce ochorenie - pri určení miery funkčnej poruchy - ochorenie pohybového aparátu. Je liečený neurológom, pohybuje sa samostatne bez opory, udávaná bolestná šetriaca chôdza bez dokumentovania nutnosti používania technicky náročnej pomôcky. Nezistil dokumentovanú vážnejšieho postihnutia váhonostných zhybov, ani poruchu jemnej motoriky a úchopovej schopnosti. Je liečený internistom pre arteriálnu hypertenziu. Spirometrické vyšetrenie nepreukázalo redukciu vitálnej kapacity a nie je dokumentovaná srdcová alebo pľúcna nedostatočnosť. Urológom je liečený pre benignú hypertrofiu prostaty s uvádzaním nutkania na močenie bez poruchy sfinkterov. Okrem toho z posudku vyplynulo, že sťažovateľ býva v spoločnej domácnosti s manželkou a dcérou. Je na invalidnom dôchodku. Počas šetrenia sa pohyboval samostatne inak pomocou duralovej paličky a v prípade, že sa cíti horšie potom za pomoci dvoch francúzskych bariel. Zvýšené výdavky súvisiace s opotrebovaním šatstva, bielizne či bytového zariadenia alebo že by používal technicky náročnú pomôcku v priebehu konania nepreukázal. Podľa dokumentácie nemá ochorenia podľa prílohy č. 6 ani 7 k zákonu o peňažných príspevkoch na kompenzáciu. Keďže u sťažovateľa neboli zistené zdravotné postihnutia alebo chronické stavy, ktoré by vyžadovali kompenzácie, ktorých sa domáhal, tieto v komplexnom posudku ani neboli navrhnuté, a preto prvostupňové rozhodnutie potvrdil. K odvolacím námietkam uviedol s poukazom § 55 ods. 13 zákona o peňažných príspevkoch, že sťažovateľovi bol doručovaný spolu s rozhodnutím aj komplexný posudok. Ako účastník konania má však právo na nahliadnutie do spisu, kde sa lekársky posudok nachádza.

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) s poukazom na ustanovenia § 8 ods. 2, § 12 ods. 1, 2, 3, § 14 ods. 8 a 9, § 38 ods. 1 písm. b/ bod 1, § 38 ods. 6 a 7, prílohy č. 6 a 7 zákona o peňažných príspevkoch zamietol žalobu sťažovateľa z nasledujúcich dôvodov:

- nebolo sporné, že správne orgány sťažovateľa nepoučili o jeho možnosti podať písomnú žiadosť o účasť na posúdení posudkovým lekárom a následnej povinnosti posudkového lekára ho na takéto posúdenie predvolať - zo správneho spisu vyplýva, že sťažovateľ bol poučený len o povinnostiach,
- sťažovateľ netvrdil, že niektoré z jeho ochorení nebolo posúdené zhodne s predloženou lekárskou dokumentáciou, resp., neuviedol, v čom je jeho zdravotný stav odlišný od stavu zachytenom v jeho zdravotnej dokumentácii.

4. Podľa krajského súdu bez takýchto tvrdení nemožno dospieť k záveru, že skutkový stav nebol zistený úplne. Bol toho názoru, že sťažovateľ sa v zásade domáhal zvýšenia miery funkčnej poruchy. Krajský súd uviedol, že pre daný prípad sú podstatné sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, čo medzi účastníkmi tiež nebolo sporné. Sám sťažovateľ predkladal zdravotnú dokumentáciu z ktorej žalovaný vychádzal. Sťažovateľ túto dokumentáciu nespochybňoval. Podľa krajského súdu pri ochrane práv účastníka nie je zmyslom správneho súdnictva len formálne konanie, teda nie je účelom len zrušiť rozhodnutia správnych orgánov len preto aby sa zopakoval postup bez dosiahnutia zmeny napadnutého rozhodnutia. Keďže sťažovateľ netvrdil, že by jeho zdravotný stav nebol v súlade s predloženou zdravotnou dokumentáciou alebo s jeho zdravotným stavom a nepreukázal, že trpí z postihnutí

uvedených v prílohe č. 6 a 7, krajský súd nepovažoval za dôvodné zmeniť napadnuté rozhodnutie. O trovách konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a § 440 ods. 1 písm. h/ SSP, t. j. krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

6. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c/ SSP najmä uviedol, že:

- krajský súd nevyhodnotil nepoučenie sťažovateľa zo strany správneho orgánu o jeho práve podať si písomnú žiadosť o účasť na posúdení posudkovým lekárom, v dôsledku čoho posudkový lekár sťažovateľa na takéto osobné posúdenie ani nepredvolal, za také závažné porušenie práv žalobcu, v dôsledku ktorého by bolo potrebné napadnuté správne rozhodnutie zrušiť,
- pokiaľ by sťažovateľ o práve vyplývajúcom z ustanovenia § 11 ods. 10 zákona o peňažných príspevkoch bol poučený, tak by toto právo nepochybne v záujme náležitého posúdenia jeho zdravotného stavu aj využil,
- súdu neprislúcha hodnotiť odbornú otázku, či by sťažovateľov zdravotný stav bol alebo nebol posúdený inak, keby bol žalobca prizvaný na posúdenie jeho zdravotného stavu,
- s poukazom na rozsudok sp. zn. 1Sžso/58/2014 zo dňa 19.01.2016 a na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 548/2015 z 17.02.2016 uviedol, že z prednesu žalovaného na pojednávaní dňa 16.08.2016 je zrejmé, že správne orgány postupovali v prípade sťažovateľa mechanicky a formalisticky, keď k námietkam o nepoučení o práve byť prítomný pri posudzovaní zdravotného stavu žalovaný len skonštatoval, že v spise sa nenachádza písomná žiadosť sťažovateľa o prizvanie k posúdeniu zdravotného stavu,
- posudkový lekár zdôrazňoval, že sa sťažovateľ pohybuje samostatne a takýto záver prebrali aj správne orgány napriek tomu, že sťažovateľ namietal náležité zistenie jeho zdravotného stavu už v správnom konaní a následne aj v konaní pred krajským súdom,
- neboli splnené predpoklady § 11 ods. 9 zákona o peňažných príspevkoch na to, aby bolo vykonané posúdenie zdravotného stavu bez prítomnosti sťažovateľa ako posudzovanej fyzickej osoby,
- administratívne spisy prvostupňového a odvolacieho správneho orgánu sú neprehľadné, nezviazané, bez očíslovaných strán a nekompletné,
- sťažovateľ priložil viaceré lekárske správy z januára 2016 k odvolaciemu správne konaniu, najmä nález z 21.01.2016 z algeziologickej ambulancie; týmito sa žalovaný náležite nezaoberal a len formálne skonštatoval, že ich zohľadnil,
- stanovisko posudkového lekára, komplexný posudok a aj rozhodnutie žalovaného sú vnútorne rozporné,
- s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/58/2014 zo dňa 19.01.2016 uviedol, že nenáležitým spôsobom bola vykonaná sociálna posudková činnosť v zmysle ustanovenia § 13 zákona o peňažných príspevkoch,
- tak ako v zdravotnej oblasti, tak aj sociálnej oblasti bol komplexný posudok vypracovaný formálne a bez individuálneho prístupu,
- nedostatky v sociálnej posudkovej činnosti spôsobujú, že skutkový stav nebol náležite zistený a je dôvodom na zrušenie správnych rozhodnutí aj v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/8/2015 z 27.04.2016 alebo rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Sžso/47/2013 z 29.10.2013,
- postupom správnych orgánov, ktorý odobrila aj krajský súd nebolo prihliadané na cieľ poskytovania peňažných príspevkov zmysle zákona o peňažných príspevkoch,
- napadnuté rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, najmä s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/58/2014 zo dňa 19.01.2016.

7. Z uvedených dôvodov navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že zruší preskúmané rozhodnutie ako aj prvostupňové rozhodnutie a vec vráti správne orgánu na ďalšie konanie.

8. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa stotožňuje s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici aj s jeho odôvodnením. Námietky uvádzané v kasačnej sťažnosti považoval žalovaný za všeobecné, nekonkrétne, nie je z nich jasné, o ktorý peňažný príspevok ide, akého právne významného pochybenia sa mal súd i žalovaný dopustiť, preto sú tieto námietky nespôsobilé prívodiť zmenu rozsudku krajského súdu. K priebehu konania a podstatným námietkam sťažovateľa žalovaný poskytol súdu stanovisko vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 09.06.2016 a na svojom vyjadrení zotrváva. K podstatným námietkam uviedol:

- posudkový lekár odvolacieho orgánu v prípade sťažovateľa nemal pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu a účastník konania nepožiadala o posúdenie zdravotného stavu za jeho prítomnosti, a preto vykonal posúdenie bez prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby,
- skutočnosť, že sťažovateľovi nebolo poskytnuté poradenstvo v tejto veci nemôže spôsobiť nezákonnosť rozhodnutia, nakoľko z nižšie uvedených dôvodov uskutočnenie stretnutia sťažovateľa s posudkovým lekárom by neznamenal automaticky odlišné posúdenie,
- žalovaný nie je povinný poskytnúť poradenstvo vo veciach všeobecne známých, medzi ktoré patrí všetko to, čo je zverejnené v Zbierke zákonov,
- samotné neposkytnutie poučenia podľa § 3 ods. 2 Správneho poriadku nemôže prívodiť sťažovateľovi ujmu v konaní, pretože samotné osobné stretnutie s posudkovým lekárom nemôže byť spôsobilé zmeniť závery vyplývajúce z objektívnych odborných vyšetrení,
- ani žaloba, ani kasačná sťažnosť neobsahuje konkrétne námietky, v čom vidí nenáležité zistenie skutkového stavu a z čoho vyvodzuje predpoklad, že po osobnom stretnutí žalobcu s posudkovým lekárom by došlo k zmene posúdenia jeho odkázanosti na požadovanú formu kompenzácie,
- pokiaľ sťažovateľ v kasačnej sťažnosti poukazuje na časť odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžo/58/20 14, tento názor nemožno zovšeobecňovať, pretože vychádzal z konkrétnych podmienok prejednávaneho prípadu, platí pre konkrétny prípad posúdenia odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom,
- administratívne spisy predložené súdu sú kompletne, obsahujú všetky dokumenty, ktoré boli súčasťou žiadosti sťažovateľa, ako aj dokumenty vytvorené v správnom konaní správnymi orgánmi,
- úlohou posudkového lekára príslušného orgánu pri posudzovaní sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia posudzovanej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím nie je len bez výhrad akceptovať návrhy odborných lekárov, ktoré sú v lekárskejších nálezoch mnohokrát účelovo uvádzané na žiadosť pacientov, ale posudkový lekár má objektívne zhodnotiť celkový fyzický a psychický potenciál posudzovaného v súlade s legislatívne upravenými zásadami posudzovania pre daný účel,
- sťažovateľ v kasačnej sťažnosti ani v žalobe neuvádza, ktorá konkrétna lekárska správa nebola pri posudzovaní jeho zdravotného stavu zohľadnená, resp. že by nebola súčasťou spisu,
- počas šetrenia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia sa pán Kvasnica pohyboval samostatne bez opory, pri chôdzi kríval, pričom nebolo preukázané tvrdenie, že má čiastočne ochrnutú ľavú dolnú končatinu, čo považuje sťažovateľ za chronický stav.

9. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

10. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala oprávnená osoba včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) si osvojil záver, že kasačná sťažnosť je dôvodná, a preto rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Takto kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.06.2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

11. Podľa § 11 ods. 9, 10 zákona o peňažných príspevkoch, posudkový lekár môže predvolať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu alebo je potrebné overiť objektívnosť alebo úplnosť diagnostického záveru. V ostatných prípadoch posudkový lekár vykoná posúdenie bez prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby. Posudkový lekár je povinný pozvať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak o to táto fyzická osoba písomne požiada alebo požiada podaním žiadosti elektronickými prostriedkami podpísanej zaručeným elektronickým podpisom.

12. Podľa § 53 ods. 1 a 2 zákona o peňažných príspevkoch, na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní s výnimkou § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 Správneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“), správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu.

14. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

15. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým správny súd správnu žalobu sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj preskúmané rozhodnutie žalovaného a prvostupňového orgánu najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

16. Sťažovateľ na prvom mieste namietal, že správny súd nesprávne právne posúdil preskúmanú vec, t. j. meritum sporu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP). V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že s týmto kasačným dôvodom zákonodarca spája právnu situáciu, kedy správny súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) bez väd zaťažujúcich jeho rozhodovanie (písmena a/ až f/) nesprávne aplikuje objektívne právo v merite veci bez možnosti opory v doterajšej ustálenej rozhodovacej praxi kasačného súdu.

17. Nesprávnosť aplikácie objektívneho práva správnym súdom je zapríčinená chybným výberom normy hmotného práva alebo procesného práva, ktorá vo svojej hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom konkrétne spočíva v tom, že odvolací súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

18. Sťažovateľ tiež namietal, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP). V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že v zmysle ústavných princípov (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) pod ustálenou rozhodovacou praxou je nutné chápať aj doterajšiu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu vykonávanú podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku.

19. Kasačný súd v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil nedostatky právneho posúdenia v merite veci, resp. odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. V tejto súvislosti sťažovateľ prioritne namietal nesprávny záver súdu vo vzťahu k námietke o nepoučení sťažovateľa zo strany správneho orgánu o jeho právach, najmä v súvislosti s možnosťou požiadať o osobnú účasť na posúdení posudkovým lekárom a v dôsledku toho aj nedostatočne zistený skutkový stav veci.

20. Kasačný súd dáva do pozornosti, že z § 1 ods. 2 zákona o kompenzáciách ako aj zo všeobecných zásad ovládajúcich každé konanie pred správnym orgánom (konkrétne zásada obsiahnutá v § 3 ods. 3 Správneho poriadku) jednoznačne vyplýva zákonná požiadavka na štátnu angažovanosť (iniciatívu) napomáhať pri začleňovaní fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti pri požiadavke zohľadniť jej ľudskú dôstojnosť. Materiálne medze uvedenej iniciatívy štátnych a iných orgánov vymedzuje zákon vrátane zásad, na ktorých je sociálne zákonodarstvo vybudované.

21. Z uvedeného dôvodu je poukaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/58/2014 zo dňa 19.01.2016 sťažovateľom dôvodný, nakoľko v ňom súd správne konštatoval, že: „...ustanovenie § 11 ods. 9 citovaného zákona oprávňuje posudkového lekára vykonať posúdenie zdravotného stavu fyzickej osoby bez jej prítomnosti iba a len pod podmienkou, že vopred môže s vysokou pravdepodobnosťou vylúčiť pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu alebo nie je evidentne potrebné overiť objektívnosť alebo úplnosť diagnostického záveru (a contrario záver nižšie citovaného ustanovenia). Naopak tento záver nemôže ovplyvniť ani nasledujúci odsek 10, ktorý chráni posudzovanú osobu, ak využila svoje právo byť pozvaná na posúdenie svojho zdravotného stavu pred posudkovým lekárom. Za tejto situácie je správny orgán zaťažený dôkazným bremenom preukázať, že žalobca mal vedomosť, že v určitom časovom úseku bude vykonávaná lekárska posudková činnosť, v rámci ktorej bol poučený (zásada súčinnosti) o možnosti svoje právo podľa odseku 10 si uplatniť u správneho orgánu. ...Za tejto situácie musel najvyšší súd prístup posudkového lekára, že bez predvolania žalobcu posúdil jeho zdravotný stav, ako nezodpovedajúci obsahu ustanovenia § 11 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z., čo je však vadou konania, ktorá má nepochybne vplyv nielen na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, ale aj na rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu.“

22. Je možné konštatovať, že správne orgány v predmetnom konaní postupovali výlučne formalisticky v rozpore s ustanovením § 13 ods. 5 zákona o peňažných kompenzáciách, ako aj ustanovením § 3 ods. 2 Správneho poriadku, ak sťažovateľovi neposkytli potrebnú pomoc a poučenia o jeho právach tak, aby v konaní neutrpel ujmu, ale poučili ho iba o jeho povinnostiach. Za takýchto okolností sa v konaní správnych orgánov a v postupe pri rozhodovaní vyskytla taká vada, ktorá mala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Krajský súd v napadnutom rozsudku síce konštatoval, že strany správnych orgánov bola porušená základná zásada zakotvená v § 3 ods. 2 Správneho poriadku, avšak k tomu len uviedol, že dôvodom na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu je len podstatné porušenie právnych predpisov o konaní pred správnym orgánom. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím zverejnený v Zbierke zákonov pod č. 317/2010, ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol právoplatnosť dňa 25.06.2010 a kde z čl. 1 tohto dohovoru vyplýva, že jeho cieľom je presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.

23. Najvyšší súd už v predchádzajúcich rozsudkoch zdôraznil mimoriadny význam komplexného posudku v konaní podľa zákona o peňažných kompenzáciách, keď uviedol, že „Komplexný posudok predstavuje odborné posúdenie skutkového stavu písomnou formou, a tým, že zodpovedá na zákonom uložené úlohy (otázky), zásadným spôsobom rieši formou podkladu rozhodnutia aj predbežnú otázku vo vzťahu k skutočnostiam súvisiacim alebo vyvolaným zdravotným stavom žiadateľa o peňažný príspevok na kompenzáciu. Postup vykonania potrebných konzultácií (spolupráce) a vyhodnotenia dostupných lekárskeho nálezu, je jedným z možných nástrojov orgánov konajúcich o nárokoch na peňažnú kompenzáciu a ich subjektívne nevyužitie je v rozpore s požiadavkou na aktívny prístup orgánov (§ 1 zákona č. 447/2008 Z. z. a § 3 ods. 3 Správneho poriadku) s následkom existencie skutkovej vady v

lekárskom posudku, tzn. aj v komplexnom posudku, ktorý je základným podkladom rozhodnutia, na ktorú musí konajúci súd prihliadnuť (§ 250i ods. 3 OSP)“ (rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 1Sžso/34/2010 z 24.05.2011 rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/1/2012 zo dňa 28.02.2012).

24. V súvislosti s uvedeným kasačný súd zdôrazňuje, že komplexný (resp. lekársky) posudok, napriek svojej významnosti však nepredstavuje a ani nemôže, za situácie predloženia odlišného lekárskeho názoru, predstavovať jediný podklad rozhodnutia v konaní podľa zákona o peňažných kompenzáciách. Je potom celkom legitímne očakávanie sťažovateľa, že z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného o nepriznaní peňažného príspevku sa v zmysle zákonného príkazu na presvedčivé odôvodnenie (§ 46 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku) dozvie jasné argumenty, prečo odlišný lekársky názor nezavázil v prospech jeho žiadosti. Opačný postup je naplnením zákonného dôvodu na zrušenie preskúmaného rozhodnutia (m. m. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/1/2012 zo dňa 28.02.2012).

25. V súvislosti s aplikáciou zákonov o sociálnej pomoci kasačný súd poukazuje na základný cieľ konania o kompenzácií, ktorým nepochybne je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti vrátane nepriameho zabezpečenia nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti, minimalizácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, ktoré nie je postihnutá osoba schopná prekonať vlastným úsilím a prostriedkami, ako aj zmiernenie jej nepriaznivej sociálnej situácie. Aj z dôvodovej správy k zákonu o peňažných kompenzáciách vyplýva, že účelom zákonodarcu bolo upraviť právne vzťahy pri kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia tak, aby sa vytvorili pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím porovnateľné príležitosti v každodennom živote a eliminovali sa bariéry, s ktorými sa stretávajú v oblastiach vymedzených v návrhu zákona s cieľom ochrániť túto skupinu fyzických osôb pred sociálnym vylúčením pri zachovaní ich ľudskej dôstojnosti.

26. Ako vyplýva z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.07.2011, sp. zn. IV. ÚS 283/2011, pod prehnaným formalizmom sa rozumie interpretácia ustanovenia, pri ktorej striktné trvanie na formálnych stránkach práva neplní žiadnu rozumnú funkciu, ale naopak, popiera samotný zmysel právnej úpravy.

27. Hoci posudok samotný nemôže byť samostatným predmetom súdneho prieskumu, v rámci preskúmania rozhodnutia o nároku na kompenzáciu formou peňažného príspevku sa súd musí vysporiadať aj s úplnosťou, objektivitou a presvedčivosťou posudku (posudkov), ktorý bol podkladom takého rozhodnutia. Kasačný súd dáva do pozornosti, že kompenzačné pomôcky nie sú univerzálnou náhradou chýbajúcej funkcie, ale sú určené skôr na kompenzáciu dôsledkov poškodenia alebo straty určitej funkcie pri istých činnostiach.

28. Tvrdenie sťažovateľa, že administratívne spisy nie sú úplné, vyhodnotil kasačný súd ako nedôvodné. Kasačný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že každý správny orgán je povinný viesť administratívny spis, ktorý obsahuje všetky podstatné skutočnosti súvisiace s konkrétnym správnym konaním. Rozhodnutie a najmä jeho odôvodnenie by malo byť zhrnutím obsahu administratívneho spisu a postupu a spôsobu, ktorý správny orgán doviedol k vydaniu konkrétneho správneho rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené má kasačný súd za to, že administratívne spisy tvoriace súčasť súdneho spisu, sú úplné a prehľadné a ich súčasťou sú všetky podania sťažovateľa ako aj posudkové spisy, ktorých obsah tvoria všetky lekárske správy predložené sťažovateľom a vypracované lekárske posudky vrátane komplexného posudku.

29. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatoval, že krajský súd dospel k predčasnému záveru, keď žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie žalovaného trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale z vyššie uvedených dôvodov pristúpil k zmene rozsudku krajského súdu a v súlade s ustanovením § 462 ods. 2 SSP k zrušeniu

preskúmaného rozhodnutia žalovaného.

30. V ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného postupovať vo vyššie načrtnutej línii, opätovne posúdiť nárok sťažovateľa v súlade s účelom a zmyslom zákona o peňažných kompenzáciách, zistiť všetky skutočnosti potrebné pre rozhodnutie, poučiť ho pritom o jeho právach a povinnostiach tak, aby v konaní neutrpel ujmu a v súlade s ust. § 46 a 47 Správneho poriadku vo veci rozhodnúť. Právnym názorom kasačného súdu je orgán verejnej správy viazaný (§ 469 SSP).

31. O nároku sťažovateľa na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 2 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a § 175 ods. 1 SSP tak, že úspešnému sťažovateľovi (žalobcovi) priznal voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania na krajskom súde aj kasačnom súde.

32. O výške náhrady trov konania na krajskom súde a kasačnom súde rozhodne podľa ustanovenia § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 175 ods. 2 SSP krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.